

Overweging zondag 8 juli 2012

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht
ds. Stefan Dijkhuizen
Ezechiël 2: 1-8 & Marcus 6: 1-6

Geliefden van onze Heer,

deze week trof ik bij een rondje door Loosdrecht nog een gemeentelid in werkbroek en al, en met duimstok in de zak. En we hebben er meer van in onze gemeente, dus ik ben wat voorzichtig, maar je hoort de mensen in het dorp van Jezus het haast zeggen vanmorgen: 'Wie denk jij wel dat je helemaal bent, timmermannetje? We kennen jou wel hoor, en je moeder, en je broers en je zussen! Jij, ga toch liever weer houtzagen en timmeren...'

Zo wordt Jezus in de lezing uit Marcus ontvangen door zijn dorpsgenoten. 'Nergens wordt een profeet zo miskend als in zijn eigen stad, onder zijn verwanten en huisgenoten.' Jezus moest vast ook denken aan de woorden van Ezechiël uit onze eerste lezing. Maar als het zo gaat, dan kan hij er geen enkel wonder doen, en dan trekt hij maar weer verder.

Iedereen weet dat als je in een museum met je neus bovenop een mooie Van Gogh gaat staan, je echt niet veel meer zult zien dan wat strepen, kleuren en verflodders. Ja, misschien zie je iets van een bijzondere schildertechniek, maar het hele schilderij, wat wordt afgebeeld en wat het uitdrukt, de schoonheid, dat ontgaat je volkomen als je te dichtbij staat.

Zo lijkt het ook te zijn met Jezus in zijn vaderstad. Jezus reist op dit punt in het evangelie al een tijdje rond in de streek Galilea. Maar nog niet eerder kwam hij in zijn eigen dorp, al zal het nieuws hem vast al wel vooruitgesnel zijn.

De mensen die hem al zo lang door en door kennen - 'Ik weet nog goed wat voor jochie hij was!' 'Echt een talent hoor, net zo goed in houtwerk als zijn vader!' - de mensen, ze kijken uit naar zijn thuiskomst.

Maar hoe kijken ze? Met welke ogen? En vanuit welk perspectief?

Van te dichtbij, zo blijkt. Ze kunnen niet dan met de maatstaf van het verleden naar deze Jezus kijken. En deze blik leidt tot irritatie, en van irritatie wordt het aanstoot, en van aanstoot wordt het uit-stoot. Jezus vertrekt, machteloos.

We zeggen wel eens dat geloven vroeger zoveel makkelijker was. En hoe zou het zijn geweest als je zelf in Jezus' tijd zou hebben geleefd?

Ja, misschien was geloven pakweg 50 of 100 jaar terug wel veel gemakkelijker. Je had je eigen gereformeerde kerk, je eigen gereformeerde groenteboer, je eigen gereformeerde school en muziekvereniging, je eigen gereformeerde politieke partij, enzovoorts. Ik zeg wel eens voor de grap 'het rijke gereformeerde leven'.

Het is een schrale troost dat blijkbaar in Jezus' tijd zelf, geloven ook helemaal niet zo vanzelfsprekend was. Sterker nog, zelfs zijn eigen mensen, en zelfs zijn eigen leerlingen zo blijkt verderop in het evangelie, zelfs zij kunnen het niet. En Jezus blijft dan ook zonder krachten. Hij kan zijn boodschap niet brengen, en geen wonderen verrichten.

Nog een schrale troost kan dan zijn, dat wij, als kerk in deze lastige tijd, waarin alle vanzelfsprekendheid totaal verdwenen is, ons maar moeten beperken tot zaaien. Zaaien is het enige wat wij kunnen en moeten doen, maar de oogst is aan een ander. Ook als we denken aan onze eigen kinderen, aan onze kleinkinderen.

We blijven spreken over God, we blijven doen alsof het Koninkrijk eraan komt, maar wat dat oplevert, dat is niet onze verantwoordelijkheid. En bovendien is nog nooit iemand tot geloof gekomen door onze woorden, maar hoogstens door wat het voor ons betekent en wat het met mensen doet. Niet voor-zeggen, maar voor-leven.

'Waar haalt hij het allemaal vandaan? Wat is dat voor wijsheid die hem gegeven is? En dan die wonderen die zijn handen tot stand brengen! Hij is toch die timmerman, de zoon van Maria?'

Het sarcasme en de ironie druipen er vanaf. Stomverbaasd zijn de dorpsgenoten, zo vertaalt de NBV, maar eigenlijk staat er zoiets als: Schandalig, geschokt. Hij...?!

Maar als mensen zo reageren op Gods boodschapper, dan komt de boodschap natuurlijk ook niet aan. Als de boer zelfs niet kan zaaien, als de grond te hard is, dan groeit er geen gewas. Daar vertelde Jezus het vorige hoofdstuk nog uitgebreid over.

Maar is Jezus dan niet machtiger dan de reactie van zijn verwanten? Kan hij, Gods Zoon, hier niet boven staan?

Nee. Als er zo wordt gereageerd, dan kan ook Jezus niets. Dan blijft hij zonder 'dunamis' in het Grieks, zonder dynamiek, zonder kracht.

'God is dan wel een alleskunner, Hij is geen alleen-kunner', zo las ik ergens. Volgens mij wordt daarmee bedoeld dat als mensen echt niet openstaan voor de goede boodschap, dat God dan ook niets kan doen. God kiest er voor om het risico te lopen dat wij Hem uitbannen. Dat betekent twee dingen:

God wil en kan dus niet anders dan zich heel machteloos op te stellen. En, nog veel belangrijker, Hij geeft ons vrijheid, een eigen keuze. We bevinden ons dus in niets minder dan een sleutelpositie: Geven we gehoor aan die boodschap ja of nee? Nemen we de handschoen op?

En in een tijd waarin geloof en kerk meer en meer uit het publieke zicht verdwijnen, lijkt het er ook op dat God langzaam doodgezwegen wordt. En daarmee wordt ook ons geloof meer en meer een hele bewuste keuze.

Ook al zien we maar weinig resultaat, is het vaak trekken aan een dood paard, God geeft ons steeds weer die machtige positie, vanuit zijn kwetsbaarheid, vanuit vrijheid: Laten wij ons geloof zien, leven we eruit? Maken wij het een nog een beetje zichtbaar, dat geloof, die hoop en die liefde?

Ik denk dat dit verhaal twee hele belangrijke vragen aan ons stelt. Aan ons, in deze tijd. Al is het maar omdat nergens Jezus' vaderstad met naam genoemd wordt, en nergens ook die 'toehoorders' een naam krijgen. Vul het dus maar in met Loosdrecht, en die toehoorders, dat zijn wij, jullie, u, jij en ik, die Jezus al zo lang kennen.

En die twee vragen zijn volgens mij dan de volgende:

Wie zijn dan Gods boodschappers en profeten anno nu?

En: Kunnen wij misschien ook proberen om met Gods ogen naar deze wereld te zien?

Ik ben er zelf nooit zo van om in allerlei bekende mensen een profeet te zien. Misschien de klokkenluiders. Maar die boodschappers en profeten van vandaag zouden wel eens veel dichterbij kunnen zijn dan wij denken. Met dit verhaal in gedachten, is de boodschapper van God dichterbij dan wij vaak willen zien.

Mensen die we tegenkomen in ons dagelijks leven. Mensen die kritisch kunnen zijn, maar dat misschien wel uit liefde bewogen doen. 'Je werkt te hard', 'Je zou eens bij je familie langs moeten gaan', 'Zou je dit nou wel doen?'

En juist dan geldt: In een timmerman komt God wel ineens heel dichtbij. Als Gods hand zo zichtbaar wordt, wat doen we dan? Teruschrikken?

En juist als kerk hebben we een handicap. Want juist hier kan de vanzelfsprekendheid zoveel in de weg staan. Omdat we de verhalen wel denken te kennen. Omdat we altijd in dezelfde beelden blijven denken. Omdat we haast gedachteloos meezingen, God allerlei namen en woorden geven. Maar wat zeggen we?

Het geheim zou wel eens kunnen zijn dat wij opnieuw moeten leren kijken. Iedere dag en elke ontmoeting met een ander mens opnieuw. Met Gods ogen en oren leren kijken en luisteren.

Want als wij mensen dus niet in staat zijn om met vreemde oren te luisteren naar het vertrouwde woord, of met onze vertrouwde oren naar een nieuw en vreemd woord, dan zal ook het geloof, dan zal ook Jezus, dan zal God krachteloos, onzichtbaar zijn.

Kunnen wij zien met een nieuwe, andere blik? In wezen is dat ook wat iedere week wordt gevraagd, op deze eerste en nieuwe dag. Deze dag van de opstanding waarop alles anders is. We laten een week achter ons, met al onze sores, onze vooroordelen, onze maatstaven, onze meningen over Jan en alleman, en we staan zelf op. Nieuw, herboren. En met een nieuwe bril op, en met gewassen oren, gaan we weer naar buiten, het leven in.

In aansluiting hierop, en tot slot, zijn er grofweg twee reacties mogelijk.

We zouden ons in de eerste plaats kunnen blijven ergeren, net als de plaatsgenoten van Jezus. En Jezus zelf had zwaar verbitterd en teleurgesteld kunnen afhaken. Maar als wij ons door het schandaal, door de ergernis laten leiden, dan is en blijft zoals gezegd ook Jezus machteloos.

En Jezus zelf reageert niet verbitterd en teleurgesteld. Ook al valt de opbrengst tegen, juist daar waar je het verwacht. Ook al doe je je stinkende best voor die kerk, ook al lijkt het allemaal zo vruchteloos. God blijft praten met zijn mensen, ook dat is eindeloze liefde en trouw.

Ook al wordt er niet geluisterd, kunnen en willen wij mensen het vaak niet zien, Gods bewogenheid om deze wereld is veel groter dan al onze weerzin, al onze vooroordelen, al onze verbittering en al ons 'we weten het wel'. Geloof is en blijft vechten tegen de bierkaai, tegen beter weten in, op hoop van zegen. Maar aan u, aan jou, aan mij steeds weer de keus.

En met dat zien en luisteren met Gods ogen en oren, worden wij opnieuw opgeroepen om te leren leven vanuit de verwondering. Niet meteen bovenop het schilderij vliegen, welke kleur, wat voor verf, wie is de schilder, maar je laten raken door de schoonheid, door het verhaal.

'Verwondering', zo luidt een bekende spreuk, 'is het begin van alle wijsheid'. Verwondering is ook vaak het cruciale beginpunt voor de uitvinder. Wie niet verwondert door het leven kan gaan, gaat blind door het leven. Ik ben niet zo van het 'moeten' vanaf de preekstoel, maar verwondering moet volgens mij toch echt een levenshouding zijn van iedereen die zich christen noemt.

Als we ons blijven ergeren, blijven vastzitten in bestaande beelden, zullen we nooit God in ons midden ontdekken. Naast ons, tegenover ons. Als we met Gods ogen gaan zien, dan ziet de wereld er anders uit.

Om het positieve uit dit verhaal, het goede van de boodschap mee te nemen, het zal dus gaan om herkenning. Durven wij in onze naaste, onze buurman, onze buurvrouw, partner misschien zelfs wel, God te zien? Op straat, in een ruzie, op het werk?

Durven wij elkaar als boodschappers, als lichtdragers en kinderen van God te zien? Durven we gehoor te geven aan dat liefdeswoord dat God steeds maar weer en weer uitspreekt?

Met vallen en opstaan. En net als Jezus zelf, zo vaak schijnbaar zonder enige zin of resultaat. En toch. Kijk en hoor maar. Sprekend zijn Vader! Amen.